

Kambiyo İşlemlerinde Döviz Satış Tutarı Üzerinden Alınacak Kambiyo Gider Vergisi Hakkında

BFS - 2019/05
İstanbul, 23.05.2019

Gider Vergileri Kanunu'nun 33 maddesinde yer alan Banka Ve Sigorta Muameleleri Vergisi nispetini değiştiren 14.05.2019 tarih ve 1106 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 15.05.2019 tarih ve 30775 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Bu Karara göre, 15.05.2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kambiyo işlemlerinde **döviz satış tutarı üzerinden** Binde 1 oranında Kambiyo Gider Vergisi (KGV) hesaplanacaktır.

Aşağıda sayılan kambiyo muamelelerinde ise oran sıfır olarak uygulanacaktır:

- Bankalar ile yetkili müesseselerin kendi aralarında veya birbirlerine yaptıkları kambiyo satışları,
- Hazine ve Maliye Bakanlığına yapılan kambiyo satışları,
- Döviz kredisinin ödenmesine yönelik olarak, döviz kredisi kullanılan ya da kullanımına aracılık eden banka tarafından kredi borçlusuna yapılan kambiyo satışları.

Binde 1 oranı, Kanun'daki **üst sınır** olup Cumhurbaşkanı'nın yeniden sıfıra kadar indirme yetkisi vardır. Söz konusu vergi oranı, 1/Mayıs/ 2008 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile sıfıra indirilmiş idi.

Yeni mevzuata ilişkin başlıca uygulama konuları ve değerlendirmelerimiz aşağıdaki gibidir:

1) Vadeli işlemler (forward, swap, opsiyon vb gibi) çerçevesinde yapılan döviz satışları KGV'ye tabi olmayacaktır. Zira; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun istisnaları düzenleyen 29. maddesinin (p) fıkrası aşağıdaki gibidir:

“p) Arbitraj muameleleri ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar,”

Görüldüğü üzere istisna uygulamasına ilişkin madde metni açık olup; hükmün gerek lafzına ve gerekse ana gayesine bakıldığında, bu işlemler nedeniyle yapılacak döviz satışlarında KGV hesaplanmaması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

2) Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, döviz kredilerinin ödenmesine yönelik kredi borçlusuna yapılan kambiyo satışlarında sıfır oranda KGV söz konusu olacaktır.

Karar'a göre, “Döviz kredisinin ödenmesine yönelik olarak, **döviz kredisi kullanılan ya da kullanımına**

aracılık eden banka tarafından kredi borçlusuna yapılan kambiyo satışları" üzerinden KGV hesaplanmayacaktır.

Ancak, kredi borçlusuna yapılacak kambiyo satışlarının uygulanmasında çıkabilecek problemleri önlemek üzere bankaların bazı önlemler alması gerektiği hususu ortaya çıkmaktadır.

Öncelikle, döviz kredisini kullandıran veya kullanımına aracılık eden banka tarafından dövizlerin, kredi borcu vadesinden önce her hangi bir tarihte satılabileceği anlaşılmaktadır. Ancak, bu **dövizlerin satın alma amacı dışında kullanılmaması gereği** nedeniyle bankaların, kendilerine başka işlemler için ibraz edilecek dövizlerin istisna kapsamında alınan dövizler olmadığını belirlemek üzere **bir takip sistemi** veya **bloke uygulaması** oluşturmaları faydalı olacaktır. Zira KGV hesaplanmayarak satılan dövizin müşteri tarafından kredi ödemesinde kullanılmaması halinde geriye yönelik cezalı olarak KGV hesaplanması söz konusu olabilecektir. Bu konudaki yükümlülük verginin mükellefi olan bankalardadır.

3) Bankaların yurt dışı şubelerinden yapacakları döviz satışları da ele alınması gereken bir konudur. Bankaların yurt dışı şubelerinden yapacakları döviz satışlarında, satış konusu dövizler **yurt dışı şubenin kendi kaynağından karşılanmadığı sürece** binde 1 oranında vergi uygulanması gerekir. Maliye Bakanlığının önceki yıllarda vermiş olduğu görüşler uyarınca; Türkiye'deki bankaya ait dövizlerin satışına yurt dışı şubeden aracılık edilmesi halinde Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi ödenmesi gerekmektedir. Geçmiş dönemlerde bu konuda yapılan vergi incelemelerinde bankalara cezalı vergi tarhiyatı yapılmıştır. Bu çerçevede yurt dışı şubelerden yapılan döviz satışlarına KGV uygulanması değerlendirilmelidir.

4) 32 sayılı Karar kapsamında ihracat bedellerinin en az % 80'ninin bir bankaya satılması zorunluluğu vardır. Bu uygulama nedeniyle ihracatçılar satmak zorunda kaldıkları dövizlerini, ihtiyaçları için geri almak durumunda kaldıklarında, söz konusu vergiyi ödemek suretiyle, oluşacak kur farkları haricinde ilave vergi ödeyerek fazladan bir maliyete katlanmış olacaklardır. Bunun için vadeli işlem (forward) yaparak KGV'siz uygulama yapılması mümkün olacaktır.

5) Yabancı Para alış - Yabancı Para satış işlemleri (Örn: Euro/USD) arbitraj muameleleri kapsamında KGV'ye tabi olmayacaktır. Çünkü 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun istisnaları düzenleyen 29. maddesinin (p) fıkrasına göre; "**Arbitraj muameleleri**" vergiden istisnadır. Geçmişteki vergi uygulaması (2008 yılına kadarki uygulama) bu yöndeydi.

6) Karar'a göre; "Bankalar ile yetkili müesseselerin kendi aralarında veya birbirlerine yaptıkları kambiyo satışları" KGV'den istisnadır. Bu kapsamda **yurtdışı bankalara yapılan döviz satışları** KGV'ye tabi olmayacaktır. Öte yandan "yetkili müesseseler" tanımının yurt dışı kurumlar açısından netleştirilmesi gerekir. Bize göre yurt dışında yerleşik döviz-alım satım yapmaya yetkili finansal kuruluşlarının da bu kapsamda olması gerekir.

Başlıca konular yukarıda izah edilmiş olup, konulara ilişkin muhtemel gelişmelerde Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi açıklamalarının izlenmesi uygun olacaktır.